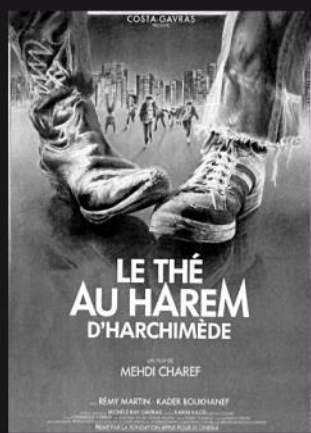
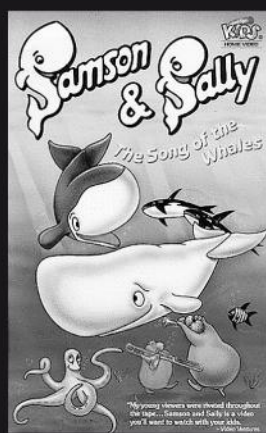

GUIA AUDIOVISUALS

coordinadora
D'ONG SOLIDÀRIES

Fitxa tècnica

Nom pel·lícula: Belle

Durada: 103 minuts

Direcció: Amma Asante

Guió: Misan Sagay

Producció: DJ Films

Any: 2013

Nacionalitat: Regne Unit

Música: Rachel Portman

Edat recomanada: a partir de 12 anys.

Sinopsi

Pel·lícula basada en fets reals. La mestissa Dido Elizebeth Belle, filla il·legítima d'un Almirall de la Marina reial, és educada pel seu besoncle Lord Mansfield i la seva esposa. Encara que el seu llinatge li permet gaudir de certs privilegis, la seva presència resulta conflictiva, doncs a Anglaterra encara segueix vigent l'esclavitud i el seu color de pell incomoda...

Tràiler: <https://youtu.be/hhvQ73wbdMY>

Altres pel·lícules de la directora:

- Where Hands Touch (2018)
- Un reino unido (2016)
- A Way of Life (2004)

Objectius del treball

- Obrir el debat sobre el racisme
- Conèixer el context de l'abolició de l'esclavitud a Gran Bretanya
- Introduir el debat ètic de les lleis i les normes
- Aprendre a discutir a partir de la tècnica del debat

Activitats proposades

Guia pel Professorat

Aquesta és la història de Dido Elizabeth Belle, un personatge real que la directora ha recuperat per fer-ne una ficció al cinema. Les activitats estan pensades per dur-les a terme amb joves a partir de 14 anys ja que es basen en la discussió de grups i en la presa de decisions. Són activitats poc dirigides i amb les que es pretén potenciar l'ús del debat organitzat.

Conèixer Belle:

Des que el món occidental va començar a descobrir, envair, colonitzar i esclavitzar negres i indígenes a Àfrica o Amèrica Llatina, van ser molts els fills i filles il·legítims entre els invasors i les dones natives. Sovint aquests infants eren rebutjats i tractats com a inferiors per la seva mescla de pells i races.

Dido Elizabeth Belle va néixer el 1761 a les Índies Occidentals filla de l'esclava d'origen africà coneguda com a Maria Belle i Sir John Lindsay, un capità de l'armada britànica. Sir John Lindsay hauria trobat la Maria en un vaixell de bandera espanyola capturat al Carib. Convertida en la seva concubina, Maria hauria donat a llum a una nena mulata.

Contra tot convencionalisme, Sir John Lindsay va tornar a Anglaterra el 1765 amb la seva filla Dido. A Londres, va decidir deixar-la sota la protecció del seu oncle William Murray, Comte de Mansfield i la seva esposa, Lady Margery Murray, els quals no tenien fills. Dido

va ser batejada com Dido Elizabeth Belle el 1766 a l'Església de Saint George, a Bloomsbury.

Dido va passar la seva infància a la llar dels Murray a Hampstead, prop de Londres, al costat d'una neboda òrfena, Lady Elizabeth Murray. La relació entre Dido i Lady Elizabeth no va quedar clara, car podria haver estat al principi una companya de jocs per acabar convertint-se en la seva donzella o dama de companyia, però és poc probable que fos tractada com una serventa o una esclava.

Fos quina fos la seva relació respecte l'Elizabeth, la veritat és que la Dido va romandre uns trenta anys a Kenwood House, la llar dels Murray, provocant una estranya i excepcional situació. I és que Dido, filla d'una esclava, era, segons la llei, esclava també. Però la Dido va ser educada com l'Elizabeth, va aprendre a llegir i escriure i va ser tractada com un membre més de la família.

Lord Mansfield, sabedor de la situació excepcional de la Dido, va escriure el seu testament el 1783 en el qual confirmava la llibertat de la seva filla adoptiva, a més de llegar-li una important suma de diners que rebria deu anys després, quan William Murray va morir.

Poc temps després de la mort del comte, la Dido es va casar amb John Davinier, un home d'origen francès amb el qual va arribar a tenir tres fills.

Dido Elizabeth Belle va morir el 1804, sobrevivint al seu marit i passant a la història com una dona amb un destí privilegiat malgrat el seu naixement.

El retrat de les dues cosines:

En la pel·lícula es mostra una rèplica de la pintura amb les cares de les actrius que interpreten els personatges originals. En la versió fictícia el gest del dit cap a la galta de Dido resta absent, així com el turbant que llueix en el quadre original. La imatge original es mostra al final de la pel·lícula.

La pintura de 1779, que alguna vegada es va pensar que era obra de Johann Zoffany, ara s'atribueix a un artista desconegut. Va estar exposada a Kenwood House fins al 1922 i ara penja al palau d'Scone a Perthshire, Escòcia. Constitueix un dels primers retrats europeus que representa una persona de raça negra al mateix nivell que un aristòcrata blanc.

Activitat previsionat

Activitat 1. El quadre misteriós

Projectem o mostrem el quadre de Belle i Elisabeth i demanem a l'alumnat que imagini què passa, qui són i què estan fent. Com a pista -si es vol, amb mainada més gran- es pot donar l'any i el context històric de l'època. Això ajudarà a posar en dubte l'esclavatge del moment històric amb la imatge.

Un cop conegudes les històries inventades per l'alumnat, els informem que aquestes seran les protagonistes de la història que es projectarà tot explicant-los que la pel·lícula està basada en la figura de Dido de la que se'n coneixen pocs detalls.

Activitats postvisionat

Activitat 1. Esclavitud

Tenim clar què és i què no és esclavitud? D'on surt el terme esclau? Quins fets van propiciar que s'abolís l'esclavitud a Europa? Quins són els personatges rellevants en el tràfic d'esclaus a Europa? I els personatges rellevants en la seva abolició a Europa? Quins monuments, noms de carrer o places hi ha dedicades a aquest tema a Europa?

Organitzeu l'aula en petits grups de treball. Cada grup ha de respondre a una de les preguntes plantejades i elaborar d'una a tres diapositives donant la solució. Un cop elaborada la (o les) diapositives. Cada grup les projecta i en fa l'explicació a la resta durant un màxim de 10 minuts.

Activitat 2. Jo racista?

Busquem dues parets oposades a l'aula amb suficient espai per a penjar-hi un gran paper. A cada paper s'hi dibuixen diferents cercles (tants com preguntes fem a l'auditori). L'alumnat haurà de penjar-hi post-its o dibuixar-hi una gran X tot responent les indicacions donades. Cadascuna de les frases s'ha d'escriure en un paper diferent:

- Demanar que escriguin frases racistes que escoltin en el seu entorn (no pas insults, sinó frases).
- Demanar que escriguin experiències viscudes de discriminació per alguna altra qüestió (masclisme, bellesa, manca d'habilitats...).
- Demanar que escriguin el nom dels sentiments que els provoquen aquestes frases
- Dibuixar dues emoticones que relacionin amb les frases i sentiments (una emoticona per paper)
- ...

Enganxem els papers a cada cercle, a cadascun hi escriurem un nom per saber què cal enganxar-hi “emocions”, “emoticones”...

Deixarem tres minuts perquè en silenci es passegin pel mural llegint el que ha escrit cadascuna de les persones del grup.

Els donem tres gomets i els demanem que enganxin un gomet als tres papers amb els que es sentint més identificats, bé perquè han viscut la situació, bé perquè han tingut aquest sentiment... Això ens permetrà conèixer quines són les actituds i expressions discriminatòries més viscudes per l'alumnat, ja que seran les que acumularan més gomets enganxats.

Obrim el debat a partir de la lectura del mural: papers i nombre de gomets. El debat ha de ser lliure, plural i sobretot respectuós. Cal conduir el debat amb cura procurant donar veu a tothom qui ho desitgi i no permetent cap tipus d'ironia o burla.

Un cop debatut el que s'ha recollit, intentem trobar l'ANTI-DISCRIMINACIÓ o l'ANTI-RACISME al mural de l'altra paret. Per fer-ho caldrà treballar ara no individualment, sinó en petits grups. Cada grup ha de convertir les frases negatives o estereotips en frases boniques o interpretacions positives. A les experiències caldrà també fer l'esforç de donar-hi la volta i trobar-ne de positives i d'unitàries. Per aquesta part de l'activitat els deixem 15 minuts.

Posarem en comú els grups i enganxarem els CONTRA ARGUMENTS als cercles del mural. Un cop fet, es demana a l'alumnat que, individualment, dibuixi emoticones i escrigui els sentiments que els provoquen aquestes frases i situacions contràries a les primeres. Deixem un parell de minuts per a la lectura del nou mural i obrim un debat plenari per a extreure'n les conclusions finals.

En aquest moment, podem fer paral·lelismes del que hem parlat i viscut amb el que s'ha vist a la pel·lícula a través de les actituds racistes i classistes que pateix Belle i la seva família d'acollida.

Activitat 3. La moralitat, l'ètica i les lleis

Tothom sap que per a una bona convivència, cal seguir i respectar unes normes (o lleis) establertes per a tal fet. Sovint, però, les lleis, fetes per les èlits dels estats, són injustes. Aquest és el cas de la pel·lícula, on la llei permet tenir persones esclavitzades i no és ben vist que una esclava faci la mateixa vida que farien els seus amos i mestresses.

Quines lleis injustes hi ha hagut a la societat que s'han aconseguit abolir? Obrim torn de paraules (abolició de l'esclavitud, abolició de l'Apartheid, dret a vot de les dones...) Com s'ha aconseguit? Qui ha lluitat i quin preu ha pagat?

A la pel·lícula hi ha un moment en què es parla de moralitat i legalitat. Pot ser èticament correcte obeir una llei injusta? Què en pensa l'auditori? Obrim el debat durant pocs minuts per a una reflexió conjunta i el tanquem organitzant diferents grups de discussió als que se'ls donarà una frase per a discutir. S'adjunta la frase -en negreta- que rebrà l'alumnat, s'hi ha posat la resta del paràgraf per ajudar la persona que dinamitza l'activitat a obrir discussió amb el grup a través d'alguna pista si fos necessari. Totes les frases s'han extret d'entrevistes o articles de Joan Maria Girona (Mestre i psicopedagog, membre del Consell de Formació de Rosa Sensat).

GRUP 1: «Desobeir és legítim, però lògicament tot acte contrari a les normes serà castigat d'una manera o altra; si no, no seria una veritable desobediència. Gandhi i altres persones que han lluitat per transformar la societat en favor dels més necessitats van desobeir, però van acceptar les conseqüències dels seus actes.»

GRUP 2: «No és el mateix la legalitat que la legitimitat. Les lleis canvien sovint; la legitimitat té a veure amb l'ètica personal, social o comunitària, i no canvia tan fàcilment. Aquests dies ens hem manifestat per acollir refugiats, un fet que està prohibit a uns quants estats d'Europa. Ajudar una persona refugiada pot ser il·legal, però és ben legítim. Aquí tenim una llei que hauríem de desobeir obertament.»

GRUP 3:« Llibertat vol dir poder parlar de tot. Res no és aliè als espais educatius. Pot haver nois i noies que pensin que els de Ripoll són herois. Va passar fa uns quants anys quan l'afer de les torres bessones, Ben Laden va ser considerat heroi per una part d'alumnes. Hem d'estar preparats per si es dona la situació, afrontar-la, no amagar-la, no depreciar-la: L'empatia hi ha de ser.»

GRUP 4: «Per què es fan minuts de silenci per víctimes europees i ens oblidem de les no europees? El professorat som membres de la societat i compartim virtuts i vicis,

comportaments correctes i d'altres que no ho són tant. Per tant caldrà fer-hi atenció; allò que en dèiem el currículum ocult, present a llibres i materials didàctics, també ens ho hem d'aplicar. A voltes els comportaments racistes, encara que siguin light, també se'ns escapen a nosaltres, el subconscient ens pot jugar males passades; cal fixar-s'hi.»

Demaneu als grups que discuteixin durant uns 20 minuts. I finalment ompliu aquesta graella que els ha d'ajudar a comunicar els resultats a la resta del grup:

Punts d'acord:	Punts de desacord:	Conclusions del grup:

S'obre un debat plenari on cadascun dels grups explica quina frase han discutit, com s'ha articulada la discussió i quines són les conclusions que n'extreuen. Un cop presentat, si hi ha temps i es creu necessari, es poden deixar 10 minuts per obrir el debat amb la resta de la classe. Si no es presenten les quatre discussions correlatives i al final s'escull la que ha creat més polèmica o dubtes per a la discussió plenària.

És important posar en dubte l'obediència cega a lleis que poden ser injustes o fins i tot perjudicials per a una part de la societat. Però, al mateix temps, deixar clares les conseqüències de la desobediència i la importància de saber diferenciar allò legítim d'allò que no ho és, i del respecte a d'altres postures contràries a les nostres.

Activitat 4. EUROPA FORTALESA RACISTA

Visió d'aquest clip sobre les polítiques europees davant les migracions humanes:

<https://youtu.be/5t6Mi9APoTg>

El que fa actualment Europa no és també una manera de promoure des de les lleis el racisme i l'esclavitud? Qui té el poder per derrocar aquestes lleis? Quines campanyes existeixen?

Es demana a l'alumnat de fer una recerca sobre campanyes a youtube o instagram que vagi en sentit contrari. Campanyes promogudes per ONGD, empreses privades o administracions públiques que parlin d'una Europa, Espanya, Catalunya per a tothom. Que siguin inclusives en el seu missatge i, si pot ser, que s'acompanyin d'informes o dades per combatre els prejudicis i rumors racistes.

Més informació relacionada i bibliografia:

- Resum executiu de l'informe sobre la política d'externalització de les fronteres de la UE:
[http://www.centredelas.org/images/INFORMES i altres PDF/Ampliant la fortalesa - resum executiu -CAT def.pdf](http://www.centredelas.org/images/INFORMES_i_altres_PDF/Ampliant_la_fortalesa_-_resum_executiu_-CAT_def.pdf)
- Exposició en préstec gratuït “L'europa de les portes tancades”:
<http://www.solidaries.org/centre-de-recursos/l-europa-de-les-portes-tancades-12488/> (inclou guia d'activitats per fer amb l'alumnat)
- Pàgina web amb recursos educatius i activitats escolars sobre l'esclavitud al segle XXI:
<https://www.esclavitudxxi.org/>
- Història de l'esclavitud i la seva abolicció: <https://www.esclavitudxxi.org/historia>